

# Pla Docent

## 1. Dades descriptives de l' assignatura

- Nom de l'assignatura: **Estat del Benestar i Protecció Social**
- Curs Acadèmic: 2014-15      Curs: 2n      Trimestre: 2n
- Titulació / Estudis:      CriminologiaCodi assignatura: 21075
- Nombre de crèdits ECTS: 6      Hores dedicació estudiant: 150
- Llengua o llengües de docència: català/castellà
- Professorat:

Part socioeconòmica: Sebastià Sarasa [sebastia.sarasa@upf.edu](mailto:sebastia.sarasa@upf.edu)

Part jurídica:

Chelo Chacartegui [chelo.chacartegui@upf.edu](mailto:chelo.chacartegui@upf.edu) (teoria, seminaris) i

Sergio Canalda [sergio.canalda@upf.edu](mailto:sergio.canalda@upf.edu) (seminaris)

## 2. Presentació de l' assignatura

- **Contextualització:** L' assignatura té un enfocament comparatiu amb el propòsit de què l' estudiant aprengui com polítiques similars s' apliquen i suposen resultats totalment diferents segons el context del règim de l' Estat de Benestar en el qual s' apliquen.
- **Tipologia i enfocament de l' assignatura:** És una assignatura l' objectiu de la qual és donar als estudiants els conceptes bàsics en relació als règims de benestar social, així com les eines jurídiques per la protecció de col·lectius en risc d' exclusió social.

L' articulació de l' assignatura es farà a través de les classes teòriques i seminaris, on s' analitzaran textos i/o es resoldran problemes pràctics que l' estudiant es pugui trobar a la pràctica en relació a la cobertura de situacions de necessitat.

- **Aspectes clau de l' assignatura.** El curs està dividit en dues parts: en la primera part s' analitzarà els règims de benestar social als països més desenvolupats, així com Estructura de desigualtats, exclusió social i delinqüència. A la segona part es descriu la configuració dels drets socials en el context europeu, prestant una especial atenció al cas espanyol. En particular, s' analitzarà el sistema constitucional de protecció social i la protecció social dels col·lectius amb risc d' exclusió social.
- **Recomanacions generals:** és necessari assistir a les classes magistrals, realitzar les lectures recomanades pel professorat i participar en els seminaris.

S' adverteix que un plagi en qualsevol treball que es lliuri per escrit equival a suspendre l' assignatura.

### 3.- Competències a assolir en l' assignatura

| Competències generals                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Competències específiques                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Instrumentals</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Capacitat d'anàlisi i síntesi</li> <li>2. Comunicació oral i escrita en la pròpia llengua</li> <li>3. Presa de decisions</li> <li>4. Coneixements generals bàsics</li> </ol> <p><b>Interpersonals</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>4. Capacitat de reflexió crítica</li> <li>5. Motivació per la resolució de problemes</li> </ol> <p><b>Sistèmiques</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>6. Capacitat d'aplicar els coneixements en la pràctica</li> <li>7. Habilitats d'investigació</li> <li>8. Habilitat per treballar de forma autònoma</li> <li>9. Coneixements de cultures d'altres països</li> <li>10. Capacitat de generar noves idees (creativitat).</li> </ol> | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Capacitat d'anàlisi dels efectes teòrics i empírics de les polítiques socials</li> <li>2. Situar els sistema de Seguretat Social espanyol en el context europeu</li> <li>3. Conèixer els principis de Seguretat Social que conformen el nostre model constitucional</li> <li>4. Poder assessorar sobre qüestions relatives a la protecció social de col·lectius am risc d'exclusió social</li> </ol> |

## **4.- Continguts**

### **I.- Part Socioeconòmica**

#### **Bloc de contingut 1. Règims de benestar social als països més desenvolupats**

- 1.1.-Introducció històrica a l'origen i evolució de les polítiques socials
- 1.2.-Concepte de règim de benestar i tipologies de règims
- 1.3.-Dimensions més rellevants de la protecció social: dret d'accés i naturalesa de les prestacions
- 1.4.-Polítiques sociolaborals més rellevants: mercat de treball, educació, salut, habitatge, serveis socials i garantia de rendes mínimes

#### **Bloc de contingut 2. Delinqüència, política penal i règims de benestar.**

- 2.1.-Estructura de desigualtats, exclusió social i delinqüència.
- 2.2.- Polítiques penitenciàries i de reinserció i règims de benestar: estudi de casos.

### **II.- Part Jurídica**

#### **Bloc de contingut 3. El sistema constitucional espanyol de Protecció Social en el marc jurídic de la Unió Europea**

- 3.1.- La Seguretat Social espanyola en el context de la Unió Europea
- 3.2.- El model constitucional espanyol de Seguretat Social: els principis informadors del sistema i la cobertura de situacions de necessitat
- 3.3.- Seguretat Social i assistència social: competències de l'Estat i de les Comunitats Autònomes

#### **Bloc de contingut 4. La protecció social de les persones que compleixen condemna en institucions penitenciàries**

- 4.1.- Les condicions de treball dels presos en institucions penitenciàries. La relació laboral de caràcter especial
- 4.2.- La protecció de Seguretat Social dels interns que treballin en tallers penitenciaris
- 4.3.- La protecció de Seguretat Social dels sentenciats a la pena de treball en benefici de la comunitat
- 4.4.-La protecció social dels alliberats de presó. Especial referència a la protecció per atur.

#### **Bloc de contingut 5. Protecció social de les víctimes i col·lectius vulnerables**

- 5.1.- Protecció social de les dones víctimes de violència de gènere
- 5.2.- Drets i deures de les persones immigrants extracomunitàries

## 5. Avaluació trimestral i recuperació

### **Avaluació**

L'avaluació serà el resultat de la nota mitjana obtinguda per l'estudiant en cadascuna de les parts (socioeconòmica i jurídica) de l'assignatura (50% cada part). És condició necessària haver aprovat cadascuna de les parts per superar l'assignatura.

Si l'estudiant suspèn una part i aprova l'altra, no podrà obtenir una qualificació final superior a 4,5 punts. La nota de la part aprovada es mantindrà en la recuperació, però no es guardarà per una convocatòria posterior.

La nota de cada part serà la mitjana ponderada de la nota de l'examen final (60%) i de la nota obtinguda per les exposicions i treballs en grup dels seminaris (40%). A la part jurídica, l'examen final serà tipus test i els treballs de seminari s'han de lliurar per escrit i individualment en la data indicada a l'aula global.

La no assistència als seminaris s'avalua amb 0 a aquella sessió a la qual l'estudiant no hagi acudit.

### **Recuperació**

D'acord amb les instruccions del degà de la Facultat de Dret (de 21 de maig de 2012) s'entén que un estudiant ha participat a les activitats d'aprenentatge i avaluació continuada durant el trimestre quan ha assistit a classe i ha realitzat els exercicis corresponents a almenys el 50% dels seminaris i altres activitats a l'aula. D'altra banda, s'entén que un estudiant ha assistit a l'examen final quan el lliura.

Només poden participar en el procés de recuperació aquells estudiants que han suspès el conjunt de l'assignatura, i no hi ha possibilitat de participar-hi per pujar nota si la inicialment obtinguda és igual o superior a 5,0.

La recuperació de l'examen teòric (tant de la part jurídica com socioeconòmica) consistirà també en una altra prova d'examen<sup>1</sup>.

La recuperació de l'avaluació continuada de la part jurídica consistirà en un examen pràctic on l'estudiant haurà de desenvolupar diverses qüestions vistes a les sessions de seminaris.

La recuperació de l'avaluació continuada de la part socioeconòmica consistirà en un treball sobre un tema a determinar pel professor.

---

<sup>1</sup> Segons les indicacions del Degà de Dret, es farà en un dels dos dissabtes habilitats al calendari acadèmic el segon i el tercer trimestre (pel que fa a les assignatures corresponents al primer trimestre i al segon, respectivament), o al llarg del període establert durant el mes de juliol (per a les assignatures corresponents al tercer trimestre).

## 6. Bibliografia i recursos didàctics

- Bibliografia bàsica

Blocs 1 i 2:

-G. Esping-Andersen (2000), *Fundamentos sociales de las economías postindustriales*. Ariel.

-D. Downos & K. Hanson (2006), *P. Welfare and punishment The relationship between welfare spending and imprisonment*.

<http://www.crimeandjustice.org.uk/opus304.html>

Blocs 3, 4 i 5:

-ALARCÓN CARACUEL, M. R. (1999) *La Seguridad Social en España*. Madrid: Aranzadi (Colección Divulgación Jurídica).

-PALOMINO SAURINA, P., (2006) "La relación laboral especial de penados en instituciones penitenciarias: cuestiones cruciales", *Aranzadi Social*, num. 5/2006.

-TRIGUERO MARTÍNEZ, L.A. (2010) *La mujer extranjera víctima de violencia de género: residencia temporal y trabajo. Medidas de tutela protectoras sociolaborales*, en AA.VV., "Los derechos de los extranjeros en España", Ed. La Ley, Madrid.

- Bibliografia complementària

-FERNÁNDEZ AVILÉS, J.A. (2010) *Las autorizaciones de los penados extranjeros cumpliendo condena*, en AA.VV., "Los derechos de los extranjeros en España", Ed. La Ley, Madrid.

-La què es conté en els exercicis penjats a l'Aula Global i que seran objecte dels seminaris

- Recursos didàctics

-Base de dades Westlaw-Aranzadi (disponible a través de la Biblioteca UPF)

-Pàgina web del INSS: <http://www.seg-social.es>

## 7. Metodologia

### 1. Activitats presencials

- A les sessions de *clases magistrales*, el professorat explicarà el programa de l'assignatura. S'explicaran les nocions fonamentals, prestant una especial atenció a aquells apartats i continguts amb més complexitat.
- A les sessions de *seminari* es desenvoluparan alguns aspectes concrets del programa de l'assignatura a través de textos i/o estudi de casos que els alumnes hauran preparat amb anterioritat al desenvolupament de les

sessions de seminari. A classe es debatrà sobre determinades qüestions suscitées pels textos i s'exposaran les solucions més adients.

## **2. Activitats dirigides**

- a. Els alumnes hauran d'estudiar –a través dels manuals i textos recomanats– el contingut dels diferents temes que integren el programa de l'assignatura amb l'ajuda de les orientacions metodològiques donades pel professor.
- b. Els alumnes hauran de llegir i preparar els exercicis proposats per a la realització de casos i lectura de textos, d'acord amb les instruccions que es donin.

## **3. Activitats autònomes**

- a. Els alumnes han de cercar informació relacionada amb els temes del programa.
- b. Els alumnes poden consultar i llegir articles especialitzats i obres monogràfiques sobre aspectes específics del programa que es poden trobar a la biblioteca de la Universitat, segons les orientacions donades pel professorat.

## 5. Programació d'activitats

| 2n TRIM. / GRAU EN CRIMINOLOGIA (Estat del Benestar i Protecció Social 21075) |                           |                              |                                                 |                              |                                                |                                                |                                                    |                               |                              |                             |      |
|-------------------------------------------------------------------------------|---------------------------|------------------------------|-------------------------------------------------|------------------------------|------------------------------------------------|------------------------------------------------|----------------------------------------------------|-------------------------------|------------------------------|-----------------------------|------|
|                                                                               | 1-S                       | 2-S                          | 3-S                                             | 4-S                          | 5-S                                            | 6-S                                            | 7-S                                                | 8-S                           | 9-S                          | 10-S                        | 11-S |
| 1                                                                             | teoria<br>Vi 9/01 (II-13) | teoria<br>Ma. 13/01 (II-13)  | teoria<br>Ma. 20/01 (II-13)<br>Vi 23/01 (II-13) | teoria<br>Ma. 27/01 (II-13)  | teoria<br>Ma. 3/02 (II-13)<br>Vi. 6/02 (II-13) | teoria<br>Ma. 10/02 (II-13)                    | teoria<br>Ma. 17/02 (II-13)                        | teoria<br>Ma. 24/02 (II-13)   | teoria<br>Ma. 3/03 (II-13)   | teoria<br>Ma. 10/03 (II-13) |      |
| 101                                                                           |                           | seminari<br>Lu. 12/01 (9-II) |                                                 | seminari<br>Lu. 26/01 (9-II) |                                                |                                                | seminari<br>Lu. 16/02 (9-10)*<br>Lu. 16/02 (10-II) | seminari<br>Lu. 23/02 (9-II)  | seminari<br>Lu. 2/03 (9-II)  |                             |      |
| 102                                                                           |                           | seminari<br>J. 15/01 (13-15) |                                                 | seminari<br>J. 29/01 (13-15) |                                                | Seminari<br>J. 12/02(13-14)<br>J. 12/02(14-15) |                                                    | seminari<br>Ma. 24/02 (13-15) | seminari<br>Ma. 3/03 (13-15) |                             |      |
| 103                                                                           |                           | seminari<br>Ma. 13/01 (9-II) |                                                 | seminari<br>Ma. 27/01 (9-II) |                                                |                                                | seminari<br>Ma. 17/02 (9-10)*<br>Ma. 17/02 (10-II) | seminari<br>Ma. 24/02 (9-II)  | seminari<br>Ma. 3/03 (9-II)  |                             |      |

En vermell = part socioeconòmica

En blau = part jurídica

\*El tercer seminari (setmana 7ª) → primera part socioeconòmica + segona part jurídica